

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

04 iulie 2017

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte

Judecători

mun. Chișinău

Nicolae Gordilă

Liliana Catan

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Ion Guzun

judecând în ședință fără participarea părților recursul ordinar declarat de inculpat, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Strășeni din 29 martie 2016 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 februarie 2017, în cauza penală în privința lui

***Dodon Mihail Vasile**, născut la xxxx,
originar și locuitor în s. xxxx, r-nul xxxxx*

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 06.01.2016-29.03.2016;

instanța de apel: 21.04.2016-27.02.2017;

instanța de recurs: 24.05.2017-04.07.2017;

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Strășeni din 29 martie 2016, *cauza fiind examinată în procedură simplificată conform art. 364¹ Cod de procedură penală*, Dodon Mihail a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal la 2 (doi) ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 (doi) ani, iar în baza art.90 Cod penal s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate pe un termen de probă de 3 (trei) ani.

Acțiunea civilă a fost admisă în latura prejudiciului moral și dispusă încasarea din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate, xxxxx, a sumei de 20 000 lei, iar în partea solicitării încasării prejudiciului material, acțiunea s-a admis în principiu, urmând ca asupra cuantumului să se expună instanța în ordine civilă și totodată, s-a respins cerința părții vătămate privind aplicarea măsurii de asigurare cu aplicarea sechestrului.

2. Pentru a se pronunța, instanța de fond a reținut că, la 21.11.2014, aproximativ în jurul orei 17.55, Dodon Mihail deținând permisul de conducere cu categoria „B” eliberat la 07.12.1998, conducând automobilului de model „Renault Kangoo” cu n/î xxxx pe traseul Chișinău-Ungheni, direcția de deplasare spre or.

Ungheni, ajungând la km 30 - 200 metri, intersecția traseului dat cu drumul de acces spre satul Tătăraști, r-nul Strășeni, ignorând prevederile punctului 45 sub pct.1) al Regulamentului Circulație Rutiere aprobat prin hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 357 din 13.05.2009 în temeiul căruia „conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; d) situația rutieră., și subpct.2) al aceluiași punct în temeiul căruia „în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului" fără a reduce din viteză a tamponat cu partea față-dreaptă a automobilului cel conducea pietonul xxxx, a.n. 17.04.1955 care traversa același traseu din partea stângă spre dreaptă direcția de deplasare spre or. Ungheni.

În rezultatul tamponării, pietonului xxxx i-au fost cauzate leziuni corporale care conform raportului de expertiză medico-legală nr. 194 terminat la 12.12.2014 s-au format sub acțiunea traumatică a unui corp contondent, posibil în timpul și circumstanțele indicate, prezintă pericol pentru viață și se califică ca vătămări corporale grave.

3. Împotriva sentinței a declarat apel în termen partea vătămată xxxx cu reprezentantul legal al acestuia, Istrati Maria, prin care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care acțiunea civilă să fie admisă integral.

În motivarea cererii a invocat că, suma despăgubirilor morale încasate de prima instanță nu corespund tuturor suferințelor fizice și psihice suportate de partea vătămată și de întreaga familie, iar partea vătămată a suportat dureri destul de mari, atât în timpul accidentului, cât și ulterior în timpul operațiilor. Potrivit certificatului de dezabilitate și capacitate de muncă, acesta este încadrat în grad de dezabilitate sever, procentul păstrat al capacității de muncă 5% și este imobil (țintit la pat) și are nevoie de îngrijire permanentă de o altă persoană și recuperare permanentă pentru a fi reabilitat.

3.1. Ulterior, la 10 mai 2016, partea vătămată a depus apel suplimentar prin care a solicitat să fie admisă acțiunea civilă în partea încasării prejudiciului moral, pe motiv că paguba morala încasată în mărime de 20 000 lei este prea mică pentru suferințele provocate părții vătămate și familiei acestuia.

3.2. La 11 octombrie 2016, partea vătămată și reprezentantul lui legal, au depus o cerere de apel suplimentară, prin care au solicitat încasarea în beneficiul părții vătămate de la inculpat și Societatea de asigurări „Moldasig” SA a prejudiciului material cauzat în mărime de 138 141,93 lei pentru alimentație specială, pentru medicamente, servicii taxi, tratament la domiciliu.

3.3. La 13 decembrie 2016, partea vătămată și reprezentantul lui legal, au depus încă o cerere de apel suplimentară prin care au solicitat încasarea în beneficiul

părții vătămate de la inculpat și Societatea de asigurări „Moldasig” SA a prejudiciului material cauzat în mărime de 143 985,43 lei pentru alimentație specială, pentru medicamente, servicii taxi, tratament la domiciliu.

3.4. La 02 februarie 2017, partea vătămată și reprezentantul legal al acestuia, au depus încă o cerere de apel suplimentară prin care au solicitat încasarea în beneficiul părții vătămate de la inculpat și Societatea de asigurări „Moldasig” SA prejudicial material cauzat în mărime de 147 202,59 lei pentru alimentație specială, pentru medicamente, servicii taxi, tratament la domiciliu conform bonurilor de plată și contractelor.

3.5. În ședința instanței de apel inculpatul și avocatul său, Dodon Ion au solicitat prin cerere scrisă aplicarea în privința inculpatului amnistia în temeiul Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 februarie 2017, au fost admise apelurile declarate, casată sentința în latura civilă în partea încasării prejudiciului moral și pronunțată o nouă hotărâre în această parte, prin care s-a dispus încasarea din contul lui Dodon Mihail în beneficiul părții vătămate Istrati Petru a prejudiciului moral în sumă de 100 000 lei, 10 000 lei cheltuieli de judecată, iar în total 110 000 (una sută zece mii) lei.

În rest, dispozițiile sentinței au fost menținute.

4.1. Instanța de apel a precizat că, reieșind din faptul că nu a fost stabilit concret quantumul exact al prejudiciului material cauzat, urmează a admite acțiunea civilă în partea cheltuielilor de judecată cu încasarea din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate a 10 000 lei, sumă care a fost confirmată prin contractele de asistență juridică anexate la materialele cauzei, iar cu referire la prejudiciul moral, fiind corect că partea vătămată a suferit de pe urma acțiunilor comise de către Dodon Mihail, suma de 20 000 lei, încasată de către instanța de fond este una prea mică.

La aprecierea quantumului prejudiciului moral, instanța a ținut cont de toate circumstanțele cauzei, de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, inclusiv de datele obiective stabilite prin raportul de expertiză medico-legală pe numele părții vătămate.

În asemenea circumstanțe, Colegiul penal a considerat necesar a acorda cu titlu de prejudiciu moral suma de 100 000 lei, care necesită să fie încasată din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate și care va avea efect compensatoriu pentru partea vătămată.

Totodată, Colegiul penal a respins solicitarea inculpatului privind aplicarea prevederilor Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, deoarece în speță se atestă interdicțiile prevăzute de art. 10 al Legii și ca urmare indică asupra imposibilității

aplicării dispozițiilor actului sus citat față de inculpat, dat fiind faptul că acesta nu a manifestat căință activă, având prejudiciu material nerestituit.

5. Nefiind de acord cu decizia inculpatul a declarat recurs ordinar, solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri de încetare a procesului penal, prin care să fie aplicată Legea nr. 210 din 29.07.2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În motivarea cererii a invocat că, cauza penală a fost examinată în baza art. 364¹ Cod de procedură penală, inculpatul a recuperat prejudiciul stabilit prin sentință și apoi modificat prin decizia recurată și prin urmare, în cazul dat sunt întrunite toate condițiile pentru aplicarea actului de amnistie.

6. Asupra recursului a depus referință procurorul prin care s-a expus întru respingerea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat, deoarece instanța de apel corect a respins cererea inculpatului prin care a solicitat aplicarea amnistiei.

7. Judecând recursul în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că recursul declarat urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia. Rațiunea și finalitatea exercitării căii de atac, în particular avându-se în vedere recursul ordinar, rezidă în înlăturarea erorilor admise de instanța ierarhic inferioară la etapa precedentă de judecare a cauzei, iar controlul judecătoresc pe care acesta îl declanșează, are un rol preventiv și unul reparator.

Instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată că, în speță sunt incidente circumstanțe care înlătură răspunderea penală a inculpatului.

În drept, soluția instanței de apel cade sub incidența art. 427 alin. (1) pct. 11) Cod de procedură penală, care stipulează că *hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara eroarea de drept atunci când aplicarea pedepsei a fost înlăturată de un act de amnistie* și prin urmare, concluzia instanței de recurs adoptate pe marginea cererii depuse de inculpat, se fundamentează pe prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, potrivit cărora judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea parțială a hotărârilor atacate și cu dispunerea încetării procesului penal în cazurile prevăzute de legea procesual-penală.

Pornind de la analiza cererii de recurs, Colegiul constată că, în esență, titulara acesteia critică neaplicarea de către instanța de apel a Legii nr. 210 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, cu dispunerea încetării procesului penal în privința lui Dodon Mihail.

Instanța de recurs consideră că criticele recurentului sunt întemeiate și în contextul ce urmează va puncta raționamentele care au stat la baza admiterii recursului declarat.

Într-un prim aspect, este relevant de a specifica că amnistia este actul de clemență al puterii legiuitoare, prin care aceasta, din considerente de ordin politic sau social, înlătură răspunderea penală și consecințele condamnării pentru infracțiunile săvârșite până la apariția sa.

La 29 iulie 2016 a fost adoptată Legea nr. 210 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova. Potrivit art. 2 din Legea nr. 210, în cazul în care persoana, în privința căreia se judecă cauza penală, întrunește condițiile stabilite de art. 1 și nu cade sub incidența art. 10, este posibilă de a i se aplica actul amnistiei, dacă infracțiunea a fost comisă până la data de 29 iulie 2016, pentru care Codul penal nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 sau Codul penal aprobat prin Legea R.S.S. Moldovenești din 24 martie 1961, prevede, în calitate de pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoarea, pe un termen de 7 ani.

Din actele cauzei deferite judecării, se constată că Dodon Mihail a comis infracțiunea prevăzută de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal în anul 2014, iar săvârșirea acestei infracțiuni se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 4 ani. Respectiv, circumstanțele de fapt ale cauzei deferite judecării, se încadrează în prescripțiile generale ale Legii nr. 210 privind amnistia, care are ca efect înlăturarea răspunderii penale pentru fapta infracțională comisă.

Procedura de aplicare a actului amnistiei față de inculpat este reglementată de art. 2 din Legea nr. 210, unde se stipulează expres că procesul penal încetează la faza de judecare a cauzei, care include toate instanțele ordinare de judecată, adică atât prima instanță, cât și instanța de apel și cea de recurs ordinar, dacă sunt întrunite condițiile expres indicate de această lege.

Totodată, în acest punct de analiză se evidențiază că, înainte de a aplica actul amnistiei, instanța urmează să determine, dacă inculpatul a manifestat căința activă față de fapta infracțională comisă. Alin. (2) al art. 1 din Legea nr. 210 susține că căința activă a persoanei se determină, în conformitate cu criteriile stabilite de art. 57 Cod penal.

Din conținutul art. 57 Cod penal, trebuie de înțeles că liberarea de răspundere penală, în legătură cu căința activă, este posibilă numai în cazul în care sunt întrunite următoarele criterii: persoana s-a autodenunțat de bună voie, a contribuit activ la descoperirea infracțiunii, a compensat valoarea daunei materiale cauzate sau a reparat în alt mod prejudiciul pricinuit de infracțiune. Or, reieșind din textul legii precitat, se conchide că, pentru aplicarea amnistiei față de inculpat, este suficient să fie întrunite cel puțin unul dintre criteriile enumerate supra. Tot aici, este importantă remarca că, căință activă manifestată prin contribuire activă la descoperirea

infracțiunii include: judecarea cauzei penale în procedura simplificată prevăzută de art. 364¹ sau în baza art. 509 Cod de procedură penală, sau recunoașterea integrală a vinovăției.

Raportând la caz cele consemnate supra, Colegiul reiterează că, cauza penală în privința lui Dodon Mihail a fost judecată în procedura simplificată, reglementată de art. 364¹ Cod de procedură penală, în baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Prin alte cuvinte, inculpatul a manifestat căință față de fapta infracțională comisă, încă în prima instanță, acceptând judecarea cauzei în privința sa în baza art. 364¹ Cod de procedură penală și recunoscând vinovăția de cele incriminate. Mai mult, partea vătămată și reprezentantul său legal, au depus cerere prin care au indicat că careva pretenții pecuniare față de inculpat nu sunt (f.d. 116, vol. III).

La etapa judecării cauzei de către instanța de apel, inculpatul a solicitat să fie aplicată amnistia în privința sa, cu încetarea procesului penal, însă instanța de apel a respins solicitarea inculpatului și a consemnat că, actul amnistiei față de inculpat nu poate fi aplicat din motiv că *„în speță se atestă interdicțiile prevăzute de art. 10 al Legii și ca urmare indică asupra imposibilității aplicării dispozițiilor actului sus citat față de inculpat, dat fiind faptul că acesta nu a manifestat căință activă, având prejudiciu material nerestituit”*.

Colegiul penal lărgit nu acceptă statuările instanței de apel și consideră că în privința inculpatului urmează a fi aplicat actul amnistiei, dat fiind că ultimul și-a recunoscut vina, iar partea vătămată și reprezentantul său legal, au depus cerere prin care au indicat că careva pretenții pecuniare față de inculpat nu sunt.

Din atare considerente, Colegiul penal lărgit conchide că, la caz, în privința inculpatului poate fi aplicat actul amnistiei, nefiind incidente careva restricții prevăzute de art. 10 al Legii nr. 210, acesta manifestând căință activă față de fapta infracțională comisă și careva prejudiciu nu există.

Respectiv, toate raționamentele consemnate supra au conturat opinia Colegiul penal lărgit că, recursul ordinar declarat urmează a fi admis, cu casarea parțială a sentinței și deciziei, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care procesul penal privind învinuirea înaintată lui Dodon Mihail în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal urmează a fi încetat, în baza art. 2 al Legii nr. 210 din 29 iulie 2016 privind amnistia, în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

8. În conformitate cu prevederile art. 391 alin. (1) pct. 6), 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de inculpat, casează parțial sentința Judecătorei Strășeni din 29 martie 2016 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 februarie 2017, în cauza penală în privința lui Dodon Mihail.

Se aplică prevederile art.2 al Legii Republicii Moldova nr.210 din 29 iulie 2016 privind amnistia, în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova și se încetează procesul penal în privința lui Dodon Mihail, în baza art.264 alin. (3) lit. a) Cod penal.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată publicată la 14 iulie 2017.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Liliana Catan

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Ion Guzun